

„Праця“

Український просвітний тижневик
в Бразилії
виходить в Прудентополіс кожного
Четверга.

Передплата
в Бразилії:

Річно 8\$00, піврічно 5\$000.
Для Галичини річно 72 корон.
Для України 36 рублів.
Для Півн. Америки 2-50 дол.
Для Канади 2-50 дол.
Для Аргентини 6 пез.

ПРАЦЯ

„PRACIA“

Jornal semanal para os
Ukrainos no Brazil.
Publica-se em Prudentopolis
às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від
стиха. Більші по 200 рс. За вся-
кі оголошення платить ся згори.

PRACIA
Prudentopolis
Paraná — Brazil

ВИДАВЦІ: Видавнича спілка.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руське ми серце і віра руська“ — З Рус. пс. Маркияна Шашкевича.

Ми Україні до спону
В нас є сила Козаків!

Одинока Українська Часопись у Бразилії.

Не розлучать нас ні море,
Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Від повітря, голоду, огню і війни...

Як часто слова цієї святої пісні повторяють уста вірного християнина-католика при виставленню Найсвятіших Тайн! А чи розбирав він їх коли, так почерзі, як вони написані в старинній церковній пісні?

Так по черзі: повітре-пощесь, голод, огонь, — а на самім кінці, неначе сума всього нещастя попереднього війна!

Все разом: пощесь, голод, огонь — все те становить війну, Радше, все те єсть природним вислідом війни.

Ніхто з нас, що співали ще дітьми отсю величну пісню, не допускав, що ще нам живучим прийдеться перебувати те, від чого так кожний відпекувався. Коли хто вглубиться в розпучливу мелодію цієї пісні, то певно зрозуміє, чому автор дібрав якраз такого способу цього благання. Видко старинні наші предки переживали не одну війну і видко вони добре знали її наслідки, коли висловили свій страх перед нею в таким плачі перенятім риданню:

Від повітря, голоду огню і війни бережи нас Господи.

Коли так звані поступовці причали противосний клич, то це ніщо іншого, як власне цей клич висловлений в благання вірних християн. Ми живі, є свідками того що це благання оправдане:

Посмерти пекло, для злих, а по війні руїна для всіх. Мільйони людей вирвано з їх природного способу життя і перекинено світами, за гори, за ліси, за моря, на по-

ну і деморалізації. Колиби була найсильніша держава і найвище морально населення, то воєнна деморалізація мусить її знищити.

Візьмім лише розтратність таку просу, немилосерну, свавільну розтратність. Говориться, що ворога треба побити за всяку ціну. І тому толочиться, поля ріжуться худобу, палиться ліси, розбирається будинки, прямо йде сам чорт, який нищить і толочить все по дорозі як лявіна. Гори харчів який нищиться перед надходом ворога, коли нема часу їх забрати. Стося амуніції висаджується у воздух, щоби не дісталася в руки ворога. Мости, залізничі шляхи, дороги, укріплення — все те будоване иводі, літами, йде в воздух протягом одної пів години.

А людське життє? Що там значить один корпус! Що то єсть 30-40-50 тисяч людей, коли мається віднести побіду! Мочари цілі засипані живими ще людьми, щоби по їх головах могли перейти другі полки до бою...

Злочин за злочином... Злодійство, бо нарушується чужу власність розбій, убійство — цілий легіон тих злочинів. Не зважається на це, що цілі покоління працювали нераз пильно і з великим накладом труду, щоби вщепити якусь засаду, щоби навчити взаємної пошани, нетикальности чужого добра і т. д.

На місце братолюбія приходять самолюбство егоїзм. На місце ідеалізму приходять матеріалізм. Духові цінности — викликають сміх. Наука, література, штука, релігія — це пусті слова на війні. Замість пошани — брутальна сила оди-

опісля самі себе. В народі повстають партії, які поборюють себе таксамо, як поборюється воєнний полк бою. Не треба далеко шукати. Американські Українці, це ідеальний приклад братерської ненависти в часі війни. Ніколи пес з котом не живуть в таких страшних відносинах до себе, як так звані українські «партії» в Америці відносяться до себе. Без найменшої причини чигає один на другого, щоби втопити в ложці води. Все те закривається кличем поступовости а сеж ніщо інше, як воєнний розбій.

Опісля визиск. Немилосерний визиск не лише богатих, але кожний «грефтьяр» хоче показати свою спосібність. Чи фізичний робітник, чи умовий працівник чи купець, чи ремісник, кожний лише чекає, як би немилосерно удерти другого, і заздрісним оком дивиться ще в руки другого. Горе тому, хто відваживбися бути в ліпшій гаразді, ніж його ближній, сусід, приятель. Такого чекає деколи фізична смерть, Доляри стратили своє значіння: п'ятка, десятка, це ще ледви представляє якусь вартість. А кожний мріє про тиєлчі...

Відразу до чесної солідарної праці так аж бе в лице. Більше платні, менше праці! Ось клич кожного, хто вернув з війни. Там вільно було йому за дармо брати і нищити все він так привик до цього, що тяжко йому в цивільному життю погодитися з давними засадими роботящости і справедливости.

Всі пристрасти: гнів, заздрість, ненависть, п'янство, нечистота, песимізм, цинізм, безетидність

Хліба і ігриш кричить кожний. Шаліє загальна оргія. Нехай вже шаліє і вичерпається. Опісля щойно прийде знесиленне і самопізнання. А потім праця від самих основ.

Це буде відбудова народу. А потім знова війна, знова руїна, знова оргія.

І знова відбудова.

»Від повітря, голоду, огню і війни, збережи нас Господи!«

„Америка“

Заходи прийняття України до Ліги Націй.

Американська українська місія робить заходи для того, щоби Україну прийнято до Ліги Націй. Ще весною секретар Ліги Е. Дремон натякнув представникови місії, що вона моглаб внести прошення про прийняття України до Ліги, і місія тоді внесла таке прошення, яке секретаріят тоді розіслав усім членам Ліги. Потім в Спа місія зложила від української сторони ноти, котрі секретаріят також розіслав усім членам.

З огляду, що в місяці падолисті мало се українське прошення разом з прошеннями деяких інших республік Росії — розглядатись Лігою, місія звернулася до свого уряду з прошенням надіслати весь матеріал, котрий мав би бути предложений Лізі на доказ того, що український народ виявив свою волю бути самостійним, мати незалежну державу. Досі однак уряд УНР не надіслав сих матеріалів, і місії прийшлося самій зібрати весь приступний матеріал, який буде в найблизших днях пре-

допускав, що ще нам живучи прийдеться перебувати те, від чого так кожний відпекувався. Коли хто вглубиться в розпучливу мельодію цієї пісні, то певно зрозуміє, чому автор дібрав якраз такого способу цього благання. Видко старинні наші предки переживали не одну війну і видко вони добре знали її наслідки, коли висловили свій страх перед нею в такім плачі перенятім риданню:

Від повітря, голоду, огню і війни бережи нас Господи.

* * *

Коли так звані поступовці прийняли противоенний клич, то це ніщо іншого, як власне цей клич висловлений в благання вірних християн. Ми живі, є свідками того що це благання оправдане:

Посмерти пекло, для злих, а по війні руїна для всіх. Мільони людей вирвано з їх природного способу життя і перекинено світами, за гори, за ліси, за моря, на поле бою. Там мордували вони себе взаємно до безтями, а це убійство назвали штукою.

Європа, а за нею і цілий світ єсть над берегом загибелі, бо цілі річники найздоровшої молодіжі пішли до школи смерті, злочини

воздух протягом одної пів години.

А людське життя? Що там значить один корпус! Що то єсть 30-40-50 тисяч людей, коли маєсья віднести побіду! Мочари цілі засипані живими ще людьми, що би по їх головах могли перейти другі полки до бою...

Злочин за злочином... Злодійство, бо нарушується чужа власність, розбій, убійство — цілий легіон тих злочинів. Не зважається на це, що цілі покоління працювали нераз пильно і з великим накладом труду, що би вщепити якусь засаду, що би навчити взаємної пошани, нетикальности чужого добра і т. д.

На місце братолюбія приходить самолюбство егоїзм. На місце ідеалізму приходить матеріалізм. Духові цінности — викликають сміх. Наука, література, штука, релігія — це пусті слова на війні. Замість пошани — брутальна сила одилиць і загалу. Француз не може сидіти поруч Німця, — Українець побіч Москаля, Серб побіч Болгарина. Чоловік чоловікови вовком, Називають це за існування народу.

Ненавість робить поступ. Ненавидимо ворога з початку, а

отник, чи ремісник, кожний лише чекає, як би немилосерно удари другого, і заздрісним оком дивиться ще в руки другого. Горе тому, хто відваживбися бути в ліпшій гаразді, ніж його ближній, сусід, приятель. Такого чекає деколи фізична смерть, Доляри стратили своє значінне; п'ятка, десятка, це ще ледви представляє якусь вартість. А кожний мріє про тисячі...

Відразу до чесної солідарної праці так аж бе в лице. Більше платні, менше праці! Ось клич кожного, хто вернув з війни. Там вільно було йому за дармо брати і нищити все він так привик до цього, що тяжко йому в цивільному життю погодитися з давними засадами роботящости і справедливости.

Всі приєстрасти: гнів, заздрість, ненавість, п'янство, нечистота, песимізм, цинізм, безстидність — всі вони здобувають право горожанства.

І горе тому, хто посмів би виступити проти тих пороків. Такого жде остракізм викинення зі суспільности, а призвище буржуя, протиреволюціонера і ворога на рода!

весною секретар Ліги Е. Дремон натякнув представникови місії, що вона моглаб внести прошенне про прийняття України до Ліги, і місія тоді внесла таке прошенне, яке секретаріят тоді розіслав усім членам Ліги. Потім в Спа місія зложила від української сторони ноти, котрі секретаріят також розіслав усім членам.

З огляду, що в місяці падолисті мало се українське прошенне разом з прошеннями деяких інших республік Росії — розглядатись Лігою, місія звернулася до свого уряду з прошенням надіслати весь матеріал, котрий мав би бути предложений Лізі на доказ того, що український нарід виявив свою волю бути самостійним, мати незалежну державу. Досі одначе уряд УНР. не надіслав сих матеріалів, і місії прийшлося самій зібрати весь приступний матеріал, який буде в найблизших днях предложений секретаріатови Ліги.

Польсько-український союз сильно поспував відносини до України в урядових кругах, які почали були складатись доволі прихильно для неї після краху Денікіна. Зобовязання прийняті на себе Англією що до сього генерала скінчились

М. Гоголь.

Тарас Бульба.

(ПОВІСТЬ).

33)

І через годину віз з цеглою виїхав з Умани, запряжений двома жидівськими шканами. На одній з них сидів високий Янкіль, і довгі кучеряві пейси його розвівали ся зпід жидівської армури, коли він підгрясав ся на коняці, товгий, як верства, поставлена при дорозі.

XI.

В той час, коли се діялось, на пограничних місцях не було ще ніяких митників та об'їзчників, сеї страшної біди підприємчивих людей, і через те всякий віз, що хотів. Коли-ж хто й обшукував та ревізував, то робив се більше за власної втіхи, особливо, коли на возі лежало дещо, що приманювало око, а власна рука мала міць і вагу. Але до цегли охочих зовсім не було і без перешкоди вїхав віз головною брамою до міста. Бульба, лежачи в своїй тісній клітці, чув тільки шум, крики возниць і більш нічого. Янкіль, підлизуючи на своїй вишнійшій шиї припалій коняці, повернувши покруживши трохи вулицями, в темну вулицю, що звалась Болотною або Жидівською, бо тут справді жили Жиди майже з усієї Варшави. Ся вулиця

була дуже подібна до висерненої утроби задного двора. Сонце, здавалось, не заглядало сюди ніколи. Зовсім почорнілі дерев'яні хатки, з силою протягнутих з вікон жердок, робили темряву ще більшою. Денеде червоніла між ними цегляна стінка, але й вона в багатьох місцях вже зовсім почорніла. Іногді тільки вгорі витинкуватий кусок стіни, обхонлений сонцем, блищав нестерпно для очей білизною. Тут усе наче-б хто позбирав неподібне одно на друге; ривни, лахміття, лушина, викинуті кленки з розбитого шафлика. Всякий, хто тільки мав що непотрібне, викидав те на вулицю і робив проходом втіху задоволити всі свої почуття сею поганю. Іздець сидячи на коні, трохи-трохи не досягав рукою жердок, перекинутих через вулицю з одної хати на другу, на яких висіли жидівські панчохи, коротенькі штаниці і копчена гуска. Іногді доволі гарненьке личко Жидівки, вбране почорнілими перлами, визирало з старого віконця. Куна Жидинят, завалиних, обідраних, з кучерявими головами, верещала й качала ся в болоті. Рудий Жид, з веснівками по всій лиці, що через те було подібне до воробячого яйця, виширнув з вікна і зашварготів до Янкіля на своїй жидівській моні, і Янкіль зараз же вїхав у двір. Вулицею йшов другий Жид, зупив ся і теж пристав до розмови і коли Бульба викарбкав ся

нарепті зпід цегли, він побачив трох Жидів, що шварготіли дуже палко.

Янкіль звернув ся до него й сказав, що все буде зроблено, що його Остап сидить у місцевій вазниці і хоч тяжко буде перемовити сторожу, одначе він надієть ся, що зробить так, щоб вони побачились.

Бульба вїшов з трома Жидами в комнату.

Жиди почали знову шварготіти між собою своєю незрозумілою мовою. Тарас поглядав на кожного з них. Щось, здавало ся, глибоко потрясло його: на губім і байдужнім обличі його загорів ся вогонь надії, — той надії, що загляне іногді до чоловіка, і в остатні хвилини розпуки, старе серце його почало бити ся дужче, немов би в юнака.

— Слухайте, Жиди! — промовив він і в голосі його почув ся наче захват: — ви все на світі зможете зробити, викопаете зо дна моря; і пословиця така давно вже зложила ся, що Жид сам себе вкрате, коли захоче вкрати. Виратуйте мені мого Остапа! Дайте йому змогу втекти з диявольських рук. От я сьому чоловікови обцим двайцять тисяч червінців, — а додам ще двайцять. Всі, які у мене є дорозі кубки й закопане в землі золотого хату й остатню одежу продам і зроблю з вами умову на все життя, що

все, що добуду на війні, ділити му з вами на половину.

— О, не можна, любий пане, не можна! — промовив, зітхнувши, Янкіль.

— Ні, не можна! — промовив і другий Жид.

Всі три Жиди переглянулись по собі.
— А якби спробувати? — промовив боязко третій, поглядаючи на тих двох.
— Може Бог pomoже.

Всі три Жиди зашварготіли по німецьки. Бульба, хоч і як напружував своє вухо, нічого не міг розібрати; він чув тільки дуже часто слово «Мардохай» і більш нічого.

— Слухайте, пане! — промовив Янкіль. Треба порадити ся з таким чоловіком, з таким, якого ще й на світі ніколи не було. Уй-уй, то такий мудрий, як Соломон, і коли він нічого не вдіє, то вже ніхто на світі не вдіє.

Сидіть тут, ось ключі, не пускайте нікого!

Жиди вийшли на вулицю. Тарас запер двері і дивив ся в маленьке віконечко на ту брудну жидівську вулицю. Три Жиди зупинились насеред вулиці й почали розмовляти досить з запалом; до них пристав швидко четвертий нарепті п'ятий. Він чув знову: «Мардохай, Мардохай». Жиди все поглядали в один бік вулиці: нарепті в кінці її зза

з його резігнацією, в березні с. р., і англійське правительство бажало заховати собі політику вільної руки.

Оден з членів місії мав у Спа характеристичну розмову з секретарем Льюїс Джорджа який вияснював позицію Англії в східно-європейським питанню.

Він мав уповажненне від свого шефа заявити, що Англія може толерувати Польщу тільки в її етнографічних границях, але не більше. Польський наряд занадто малочисленний і слабкий для заборчих плянів, він тільки підтримуючи добросусідські відносини з Німцями, Росією і іншими народами може існувати.

Се чисте божевіле з боку Поляків провокувати так Німців, Росію, Жидів, як вони се роблять.

Для України в Англії повна симпатія, але поки відносини там не уложились Англія мусить триматись з резервою. Коли Українці опанують трівку Київ і Одесу, Україна буде признана і будуть завязані з нею відносини. Помилки, які допустила Англія підтримуючи Денікіна й ин., більше не повторяться. Вранглю Англія признала тільки, як висловивсь сей пан, в ролі „поліції безпечности в Криму“: для опіки над тутешніми збігцями то що, не більше. Тому він не радить урядови Петлюри звязуватись з Врангелем.

Внутрішні відносини на Україні Англії представляються очевидно не дуже заспокоюючо. На запевнення, що Українці настроєні для большевизму ворожо. Англієць відповів що коли українське населення вже два роки терпить большевиків на Україні, то видко, що воно їм не так то вороже.

Галицьке питанне англійська дипломатія трактує зовсім окремо від східно-європейського, бо Галичина для неї частина Австрії, тим часом як питанне про велику Україну входить як частина в комплекс російського питання. На льондонську конференцію Галичане мали бути покликані, щоб заявити свої бажання, і відповідно до їх бажання справа мала бути порішена.

Ліві англійські круги були особливо скандалізовані польсько-петлюринською місією.

Ні та, ні друга не можуть пускати сюди Польщу з її протекторкою Францією і тому так негативно ставляється до польсько-петлюринської угоди.

зростає чимраз більше. Міське населення, головно робітництво, і нище урядництво, відчуває це найбільше. Їх життєва стопа обнизилася вже до крайних границь можливости, — ці дві верстви тепер ледви животіють. На доріжню чується тепер скрізь, найбільше нарікань.

З нагоди підвищення у Львові максимальної тарифи на м'ясо і м'ясарські вироби, львівський орган ППС „Дзеннік Людови“ приписує вину цього „самій суспільности, бо вона за мало переслідує паскарів при помочі уряду поборювання лихви“.

Нема сумніву, що населення, платячи паскарські ціни за споживчі средства, улекшує їм підбивання цін. Але „Дзеннік Людови“ помиляється, соціалістичного становища хоче найти жерело дорожні тільки в самому потуранню населення купном у паскарів. „Дзеннік Людови“ повинен перш усього найти причину, що викликала цілу повинь паскарів і доносами до уряду поборювання лихви, купує ще у паскарів і платить великі ціни.

Паскарі покутні та явні торговці у нашому краю, як і скрізь, це продукт перш усього війни та цілковитої нездарної господарки як державних, так і громадських властей.

Державні уряди, як це влучно сказав колись Маркс, це тільки ексекутиви акційних спілок капіталістів. Самостійної господарки не вели вони ніколи, бо, політично залежні від капіталу, не могли піти проти нього. Навіть підчас війни, хоч державні уряди бралися до острих середників, щоби заспокоїти воєнні конечні потреби, коли навіть хапалися т. зв. „державного соціалізму“, то ніколи не йшли аж до остаточних консеквенцій, але все придержувалися цих границь, на які годилися капіталісти та акційні спілки. Сам уряд купував у різних торговців, довільні ціни, сам витворив і легалізував паскарів.

Так було скрізь, у всіх капіталістичних державах. Це, як воєнна спадщина, дісталось й до нас.

Тут знову самі державні й громадські уряди, самі урядові чинники інституцію паскарів тільки уліпили та поширили.

І уряд у Варшаві і його експозитура львівська делегатура, з д-р Галецьким на чолі, львівський магістрат з Найманом і ППС., зрозуміли своє завдання перш усього

політику; висилають дипломатичних делегатів до Лондону, Парижа, Риги і т. д., ухвалюють великодержавні резолюції, а апровізацією населення, заосмотрюванням його в харчі, займаються паскари.

І нехай „Дзеннік Людови“ скаже, що має зробити населення Львова, коли воно потребує харчів? А вже цілими місяцями місто не дає населенню муки товщів, круп і т. д. Ніхто не може й припустити, щоби людина могла вижити тільки з 80 дека магістратського хліба які дістає раз на тиждень. Рагується, очевидно, у паскарів і платить високі лихварські ціни; платить бо мусить платити, коли комушня господарка є така, що не дає потрібних до життя середників.

І хтож тут винен? Населення, яке не маючи харчів, мусить платити паскарам великі ціни, чи магістрат Львова і його президент разом з 30 батьками з соціалістичного „Дзенніка Людового“?

Паскарство мусілоби зникнути, колиби державні й комунікальні уряди инцим шляхом повели свою адміністрацію. Колиби н. пр. львівський магістрат на своїх фільварках повів розумну господарку, колиби він до своїх склепів, для своєї служби, для цілого населення постарався о потрібну скількість муки круп, цукру, м'яса, товщів і т. д., то тоді паскарство зниклоби, бо ніхто не потребувавби купувати у паскарів.

Доки цього нема, як довго міська апровізація є така, що цілими місяцями не дає населенню потрібних харчів, так довго паскарство буде існувати і ніщо його не знищить.

А впрочім, чи самі власти не підтримують своїм поступуванням паскарства? Адже сам „Дзеннік Людови“ пише, що „Ризарр“, отже державна інституція, оферує американську солонину по 147 марок за кильо, тоді, коли максимальна тарифа у Львові назначує, 120—140 марок? Чиж супроти цього паскарі не піднесуть її, як це їм буде потрібно?

А далі, чи паскарства не поширює та не спричинює дорожні масовий вивіз харчів за границю? Адже відомі є умови Грабського що до продажі цукру, якого населення може дістати хіба у паскарів; відомий є вивіз яєць, курей, м'яса і т. и. Чи це може не в інтересі покутної паскарської торговлі?

ріжних у військові мундури прибраних одиниць, про які ніхто не хоче потім знати, чи це забирання харчів по селах нераз і паскарами, не каже потім селянам відбирати собі свої страти підвижкою цін на продавани в місті споживчі середники?

Чи в тому не винні державні уряди, жандармерія і поліція, які повинні нищити бандитизм?

ВСЯЧІНА.

Каринтія має зістати при Австрії.

„Еко де Парі“ подає, що правительства антанти рішили прийняти до відома випавший в околиці Клягенфурту в користь Австрії плебісцит і в цій справі вже вислано відповідну ноту до австрійського правительства. Рівночасно в цій ноті пригадується на точку мирного договору, в якій не дозволяється на злуку Австрії з Німеччиною.

Мандат над Палестиною.

Речник англійського правительства відповідаючи на внесену в Палаті Послів інтерпеляцію заявив, що справа віддачі мандату над Палестиною має бути вже в коротці поставлена перед Лігу Народів.

Залізничники не хотять слухати ніяких приказів з Москви.

На всіх залізницях України, вибухнув генеральний страйк залізничників, який прибрав такі великі розміри, що навіть військові поїзди не курсують. Страйк має рішучо політичний характер але таксамо і економічні питання відграють велику роллю. Залізничники не хотять приймати большевицьких грошей, яких не беруть селяне. Маючи повну підмогу населення залізничники бойкотують всі прикази з Москви і по цій причині приходиться що хвилина до завзятих боїв поміж ними і большевицькими салдатами. По причині цього страйку головно большевики не були в можности приєсти на воєнний фронт скріплень.

Холера на Україні.

З Каменця доносять під датою 11. жовтня: В губернії харківській і катеринославській, як це сповіщають „Харківські Вісти“ вибухла пошесть холери, яку заволочено сюди з області Дону. Аж до половини вересня б. р. стверджено 1430 випадків. Також і на Поділлі траплялися поодинокі випадки холери.

Українські власти та Український Червоний Хрест поробив всякі кроки, щоби запобігти поширюванню пошести. Із за нестачі лікарів і лічних матеріалів положення являється тяжким. Большевики забрали зі собою лікарів підчас свого відвороту з Поділля.

Дня 4. жовтня прибула до станиці української (Петлюринської) воєнної команди місія Американського Червоного Хреста щоби познакомитися зі станом здоровля населення на Україні.

Галичина стала степом.

На засіданню польського Сейму дня 8. жовтня сказав посол Морачевський, що Східна Галичина, наслідком шістьлітньої війни так зруйнована, що сьогодні вона представляє оден степ.

що Українці настроєні для шевизму ворожо. Англієць відповів що коли українське населення вже два роки терпить большевиків на Україні, то видно, що воно їм не так то вороже.

Галицьке питання англійська дипломатія трактує зовсім окремо від східно-європейського, бо Галичина для неї частина Австрії, тим часом як питання про велику Україну входить як частина в комплекс російського питання. На лондонську конференцію Галичане мали бути покликані, щоб заявити свої бажання, і відповідно до їх бажання справа мала бути порішена.

Ліві англійські круги були особливо скандалізовані польсько-петлюрінською місією.

Ні та, ні друга не можуть пусткати сюди Польщу з її протекторкою Францією і тому так негативно ставляється до польсько-петлюрінської угоди.

Хто винен дорожні?

Львівський «Вперед».

Дорожня всіх споживчих середників та необхідних до щоденного вжитку артикулів, з кожним днем

дрантивої хатини з'явилась нога в жидівським патинку і майнули поли кафтанів — А Мардохай, Мардохай! — закричали всі Жиди в один голос.

Худий Жид, трохи низший від Янкля, але дужче вкритий зморшками, з товстезною верхньою губою, підійшов до нетерпеливого гуртку, і всі Жиди на перебії почали розказувати йому щось, а Мардохай кілька раз поглядів на маленьке віконечко, і Тарас догадав ся, що розмова ішла про него. Мардохай махав руками, слухав, перебивав мову, часто плював на бік і, задираючи поли кафтана, засовував у кишені руку й виймав з відтіли якісь бризкала, показуючи всім препогані свої штани. Нарешті всі Жиди підняли такий крик, що Жид, який стояв на сторожі, мусів, дати знак, щоб замовкли, і Тарас почав уже боїтись, чи безпечно тут йому, але нагадав, що Жиди не можуть інакше розмовляти, тільки на вулиці і що їхнього шварготання сам чорт не розбере, і заспокоїв ся.

Через дві хвилини Жиди всі разом увійшли до него в кімнату. Мардохай приблизив ся до Тараса, поплескав його рукою по плечах і промовив:

— Коли ми та Бог захочемо зробити, то вже буде так, як треба.

Тарас подивив ся на того Соломона, якого ще не було на світі, і якась наці заблмала в него на думі.

ли вони ніколи, бо, політично заповізані не дає населенню потрібних харчів, так довго паскарство буде існувати і ніщо його не знизить.

А впрочім, чи самі влади не підтримують своїм поступуванням паскарства? Адже сам „Дзєннік Людови“ пише, що „Ruzarr“, отже державна інституція, оферує американську солонину по 147 марок за кильо, тоді, коли максимальна тарифа у Львові назначує, 120—140 марок? Чиж супроти цього паскарі не піднесуть її, як це їм буде потрібно?

А далі, чи паскарства не поширює та не спричинює дорожні масовий вивіз харчів за границю? Адже відомі є умови Грабського що до продажі цукру, якого населення може дістати хіба у паскарів; відомий є вивіз яєць, курей, мяса і т. и. Чи це може не в інтересі попутної паскарської торгівлі?

А посередне купно при помочі паскарів харчів ріжними консулами, а навіть і самими державними і громадськими урядами — чи це не вода на млин паскарів, чи це не потування і ширення дорожні?

А далі, чи неправні „реквізиції“ рода, не тільки польськими і рускими капіталістами та поміщиками, не тільки руским міщанством, і чиновництвом, що споживаючи український пшеничний хліб, хотили і надалі бути хазяїнами української землі — але ся селянська і робітнича українська республіка була атакована і розбита також, і се в найсильнійшій мірі, з боку російського пролетарського уряду.

Незрозуміле і зрозуміле. Причиною — українська богата комора. За часів „самодержця всіх русских“ мусів хахлацький мужик платити своїм добром без ніякої відплати в користь „єдиної, неділімої матушки“, а тепер в часі диктатури русского міського пролетаріату весь розкід удержання і виживлення мільонової червоної армії знов поносить українська мужицька комора.

— Отворяй, український хлопе, комору для інтересу всесвітної революції, для зволення пролетаріату Європи, Ази, Америки, Африки й Австралії! Загалом сила із Москви команда русских революційних теоретиків-ідеалістів.

А щоб український мужик — звичайно хахол — часом бува не зморювався, так сей час після команди вийшла із Московщини червона армія на українську землю, займаючи покищо на завлаток лише граничні частини України.

Задано Українську Центральну Раду, правдиву українську владу, що мимо своїх завинених і незавинених ошибок у своїй діяльності та мимо завиненого і незавиненого браку сили, енергії і рішучости у виконанню надбуття революції в організованню нового ладу і порядку на Україні — була правдивою владою української держави.

Українська Народня Республіка, створена українським революційним селянином і робітником — се синонім найширших політичних, суспільних та економічних точках, сама в границях її практичної візональності на першу хвилю пореволюційної доби майже зовсім не різняється від теперішньої російсько-пролетарської програми в її практиці.

А мимо того Українська Народня Республіка була атакована і розбита не тільки заграничними приятелями українського на

роду, не тільки польськими і рускими капіталістами та поміщиками, не тільки руским міщанством, і чиновництвом, що споживаючи український пшеничний хліб, хотили і надалі бути хазяїнами української землі — але ся селянська і робітнича українська республіка була атакована і розбита також, і се в найсильнійшій мірі, з боку російського пролетарського уряду.

Незрозуміле і зрозуміле. Причиною — українська богата комора. За часів „самодержця всіх русских“ мусів хахлацький мужик платити своїм добром без ніякої відплати в користь „єдиної, неділімої матушки“, а тепер в часі диктатури русского міського пролетаріату весь розкід удержання і виживлення мільонової червоної армії знов поносить українська мужицька комора.

— Отворяй, український хлопе, комору для інтересу всесвітної революції, для зволення пролетаріату Європи, Ази, Америки, Африки й Австралії! Загалом сила із Москви команда русских революційних теоретиків-ідеалістів.

А щоб український мужик — звичайно хахол — часом бува не зморювався, так сей час після команди вийшла із Московщини червона армія на українську землю, займаючи покищо на завлаток лише граничні частини України.

Задано Українську Центральну Раду, правдиву українську владу, що мимо своїх завинених і незавинених ошибок у своїй діяльності та мимо завиненого і незавиненого браку сили, енергії і рішучости у виконанню надбуття революції в організованню нового ладу і порядку на Україні — була правдивою владою української держави.

Українська Народня Республіка, створена українським революційним селянином і робітником — се синонім найширших політичних, суспільних та економічних точках, сама в границях її практичної візональності на першу хвилю пореволюційної доби майже зовсім не різняється від теперішньої російсько-пролетарської програми в її практиці.

А мимо того Українська Народня Республіка була атакована і розбита не тільки заграничними приятелями українського на

роду, не тільки польськими і рускими капіталістами та поміщиками, не тільки руским міщанством, і чиновництвом, що споживаючи український пшеничний хліб, хотили і надалі бути хазяїнами української землі — але ся селянська і робітнича українська республіка була атакована і розбита також, і се в найсильнійшій мірі, з боку російського пролетарського уряду.

Незрозуміле і зрозуміле. Причиною — українська богата комора. За часів „самодержця всіх русских“ мусів хахлацький мужик платити своїм добром без ніякої відплати в користь „єдиної, неділімої матушки“, а тепер в часі диктатури русского міського пролетаріату весь розкід удержання і виживлення мільонової червоної армії знов поносить українська мужицька комора.

шевики не були в можності привести на вонний фронт скріпленя.

Холера на Україні.

З Каменця доносять під датою 11. жовтня: В губернії харківській і катеринославській, як це сповішають „Харківські Вісти“ вибухла пошесть холери, яку заволочено сюди з області Дону. Аж до половини вересня б. р. стверджено 1430 випадків. Також і на Поділлі траплялися поодинокі випадки холери.

Українські влади та Український Червоний Хрест поробив всякі кроки, щоби запобігти поширюванню пошести. Із за недостатчі лікарів і лічничих матеріалів положення являється тяжким. Большевики забрали зі собою лікарів підчас свого відвороту з Поділля.

Дня 4. жовтня прибула до станиці української (Петлюрінської) воєнної команди місія Американського Червоного Хреста щоби познакомитися зі станом здоровля населення на Україні.

Галичина стала степом.

На засіданню польського Союму дня 8. жовтня сказав посол Морачевський, що Східна Галичина, наслідком шістьлітньої війни так зруйнована, що сьогодні вона представляє оден степ.

Польська над берегом банкруцтва.

Висилаючи свого помічника Рибарського до Америки, сказав польський міністер фінансів Станіслав Грабські:

„Позичка в Америці єсть одиноким ратунком Польщі. Инакше грозить Польщі фінансовий крах. Польська марка втратила цілковито свою вартість, а причина лежить в тім, що польське правительство випусти-

Однак української народної державности не збито. На руїнах гетьманщини українська народна державність знайшла свій конкретний вираз в Директорії, з Винниченком і Петлюрою на чолі.

На цілій просторій Україні зашаладі опісля страшна боротьба.

Дві невмиливо ворожі сили а чужі Україні — реакційна царська армія Денікіна і пролетарська советська армія зводили боротьбу між собою на життя і смерть.

Та непримиримі вороги в одній річи сходились із собою.

Супроти Директорії, що по своему естві, силалі і коначним народним цілям берегти інтересів широких мас українського народа і оборони української землі перед чужою владою була правним правдивим урядом української республіки і вірним виразником української народної державности — обі ворожі собі армії, советська і царська ішли оружною рукою.

Чисельно слаба, здана лиш на свої сили і позбавлена найконачнійших річий до ведення війни, армія Директорії, гола, боса і голодна — до послідного віддиху вела оборонну боротьбу на два фронти; поки зовсім обезсилена мусіла шукати враз із урядом захисту поза границями Великої України і відтам вести нову боротьбу за право народа бути власновільним хазяїном на власній землі.

Нині та боротьба триває далше і вона ще далеко не рішена. Кожний день приносить нові події, але се тільки малі степені з довгому і далекому шляху, який ще нарід України і усиль переїти, щоб дійти до своєї цілі — до осягнення своєї державности, до збудування Української Народної Республіки.

ЧИ ПИЛИ ВИ ВЖЕ КАВУ З УКРАЇНСЬКОЇ ФАБРИКИ?

Зайдіть до Григорія Кухніра
кольонія Шавієр да Сілва.

Там дістанете: каву палену найліпшої якості, без домішок, ароматичного запаху.

Café Economico, preparada por **Gregorio Kuchnir**.
Xavier da Silva — corr. Parandua — Sta. Catharina.

Адвокат

Dr. TRASYBULHO LINS-FILHO,
у прудентополі.

Принймає всякі справи цивільні, гандлеві, кримінальні. Виготовляє інвентарі, арроляменти і прочі всякі справи входячі в обсяг адвокатури. Ітересанти най удають ся до п. Вас. Лопатюка. Памятайте о сім, що всякі справи предкладаєте в українській мові.

Канцелярія містить ся:

Hotel Victoria — Prudentopolis.

Позір! — Позір!

ЛІНІЯ ІВАЇ І ОКОЛИЦЯ!

Linha Ivahy — Prudentopolis — Parana.

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ.

Поручаю всім Українцям мій новоотворений склеп. Найдешевші товари споживчі, знаряди до ужитку домашнього. Купую збіже герву і всякі продукти кольоніальні. Чого Вам потреба, купите і будете вдоволені. Жаден Українець не може оминати, а іти до свого Українця.

Alexandre Martynec.

Ivahy — Prudentopolis — Parana.

Найбільший український склеп в Прудентополі

Василя Войтовича.

Продаєть ся по ціні уміркованій. Одинока фірма, яка вдєсполить Вас за Ваші гроші! Вступіть і переконайте ся, бо то не коштує нічо.

Більший вибір найріжнородніших матерій, наймодніших кольорів касеміри, коців, готових убрань, чисто-вовняних пал, полотна, хусток, стяжок, капелюхів соломяних і сукняних, ниток до шиття, вишиваня і ручних робіт, зимових шалів, перфум, перфумованого мила, скла, начинь кухонних, зеліза, машин до шиття, пороху, шроту, фугетів, славної пасти „Фаворіта“ і шнурівок; книжок, та приборів шкільних.

НАПИТКИ КРАЄВІ І ЗАГРАНИЧНІ.

На складі завсїгди: хміль, олій до фарб, свьічки мильові, а подостатком муки найліпших марок, соли грубої, меленої і рефінованої столової; Sal Glauber, Sal amargo, нафти, тютюну, рижю, цукру, фарини кукурузяної і мандькової, фасолі, кави зернятами, незрівнаного смаку паленої і чай з Індій.

Завсїгди свьіже насїне.

Продаю всім, з моєї власної цегольні ЦЕГЛУ, яку узнано за найміцнішу, найлекшу і найпрактичнійшу до мурованя; ЧЕРЕПИЦЮ; витрвалу, найменшої ваги, а найсильнійшу. Скуповую на велику скалю герву та иньші краєві продукта.

Посїдаю велике і рівне подвірє на заїзд, а на случай потреби просторий, супокійний нічліг.

Wasilio Wojtowycz

Prudentopolis, Parana, Brazil.

НОВА КРАВЧАРНЯ

**Вернарда Насталлі,
в прудентополі.**

Виготовляє всякі убрания від найдорожших до найтаньших. Роботи виконуюсь совісно, після міри крою, і найновїшої моди, а при сім тано.

П. Вернард Насталлі є зятем п. Франца де Кастро, знаного приятеля Українців і члена товариства українського „Україна“.

Alfaiataria de Bernarda Nastally
Rua Ivahy (близько дому п. Василя Федуса)
Prudentopolis — Parana.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП І КРАВЧАРНЯ

Прокона Маловського.

в Прудентополі.

Вступіть, та самі переконайтесь, бо се ніч не коштує! В сїй фірмі можна вибрати собі чого бажаєте: Рїжні матерїї від найдорожшої, до вайтаншої, всякого рода хустви, нитки, стяжки, рїжні пахучі мила, шкло, знаряди кухонні рїжні напитки краєві і заграничні, свьічки мильові, нафта, сіль, кьва і проче.

Купуюсь герву по найдутшій ціні.

Крім сего робить ся убрания після найновїшої моди, та не дорого. Кожний Українець повинен памятати на ключ всіх свьідомих: „Свій до свого“!

Negocio e Alfaiataria de Procopio Malovskyi.

Prudentopolis — Parana — Brazil.

Читайте уважно!

Хочете, щоби Ваші просьби (requerimentos) або иньші які справи були добре зроблені і привяті, удайтесь до п. Лопатюка В.—Чому? Бо всякі справи можуть лише тоді добре вийти, як Ви представите їх в своїй рідній мові, Пери до урядового шлюбу, режістра дітїй урджених, померших, як і спїє майна померши удайтесь лишєнь до визше згаданого а буде те вдоволені.

ло в обїг 40 мільярдів паперового гроша, а на покритте цього правдивого потопу не має Польща більше, як 35 мільонів золотої резерви.

Наслїдник „Пробоя“.

Довїдуємось, що небавом почне виходити у Львові щоденник, писаний українськими буквами, з тими самими тенденціями, що небїжчик „Пробїй“ ославленого Витовта Демянчука. Подаємо це до відома нашого громадянства. Близче займемося цим новородком, як появиться він на світ.

Польсько-литовський спір непокоїть Лігу.

Справа польсько-литовська була предметом нарад Ліги Народів. Три розвязки спору запропоновано: 1) викинене ген. Желїговського силою, (але нема відповідної сили). 2) оставленне Вильні Полякам і 3) переведенне в Вильні плебісциту.

„Поміч“ для Галичини.

Дня 1. жовтня рада польських міністрів займалася також справою положення у Східній Галичині і негайною для неї помічю

Поміч буде так виглядати:

1) Буде скріплена поліція для привернення порядку.

2) Буде утворена комісія для контролі приполітичних доходженнях.

3) Східна Галичина дістане 200 мільонів марок для закупна збіжа під засів, хліборобських машин, артикулів, як сіль, нафта, опал і т. д.

Для польської частини будуть видані окремі (?) апровізаційні постанови, які дадуть

З кінцем 1918 р. польська окупаційна влада усунула із згаданого університету українські катедри. Одночасно вона заборонила українським студентам доступ до університетських студій у Львові. Від того часу вже два роки під адміністрацією польської окупаційної влади не вільно на львівським університеті українським професорам, учити а українській молодіжї учитися.

Щоби не оставляти української молоді без науки „Наукове Товариство ім. Шевченка“ у Львові, трактуває в науковім світі на рівні з академіями наук, організувало у вересні при допоміжї кваліфікованих наукових сил (доцентів університету) приватні університетські курси, однак польська окупаційна влада заборонила, щоби вони відбувалися. Так само з кінцем 1919 р. не дозволила вона на уладженя таких самих курсів „Українському Товариству“ популярних університетських викладів ім. Петра Могили, а вкінці, відмовила також дозволу українській культурно-церковній інституції „Старопіпійському Братству“ у Львові; польська жандармерія силою не допускала до уладженя першого наукового викладу заповідженого згадансю інституцією.

Таким чиним околo 2000 українських студентів на своїй національній території не може ні на публичнім університеті у Львові, удержуванім грїшми українського народу, ні взагалі — користуватися наукою. Такими мірами польської окупаційної влади утруднено розвиток української культури, спїєно приріст української інтелїгенції. За те

В ЗАЛІЩИКАХ арештовано на приказ секретара старства і місцевої охрани до 80 осіб, між иншими д-ра Долинського, гром. Скоморовського, Коріня, Дудля і кількох Жидів.

В ТОВСТІМ арештовано гром. Павла Шпикулу, Курилюка, Карабіна, Олексюка і иньших.

В БУРАКІВЦЯХ Зиманчука, Джогана. В СКАЛІ до 30 осіб, які переведено до Чорткова.

Так само багато осіб арештовано по селах. В Товстім місцева жандармерія побила кількох міліціантів нагайками і по лиці.

Арештованих д-ра Долинського і гром. Павла Шпикулу замкнено в Заліщиках до маленької 2-метрової в'язниці, біля уступового місця і там держано їх через 4 дні, без ніякого харчу, а навіть без краплї води! Щойно 5-го дня перевезено гром. Шпикулу до Чорткова, відтак до Львова, а д-ра Долинського задержано у в'язниці полевого суду в Золочеві.

Найвищий час, щоби в ці справи вглянули відповідні власти, та положили край варварству!

Найновїші вісті.

С. Петлюру мали Поляки інтервувати коло Келець. Отже дістав заслужену платню від своїх сс оз-

ятелька Франція не хоче більше боргувати. Щось вже зачинає рватись... Се відай кривда людська зачинає боком вилазити. Є надія що й вилізе.

З Бразилїї.

Після найновїшого обчислення має бути у Бразилїї 20.553.509 (двайцять мільонів, пятьсот пятьдесять три тисячі і пятьсот девять) мешканців.

Населення кожного стану зосїбно виносить як слїдує:

Мінас Жераїс	5.788.837
С. Павльо	4.823.100
Багія	3.372.901
Пернамбуко	1.975.441
Рїо де Жанейро	1.501.963
Сеара	1.436.309
Дїстрикт федеральний	1.130.080
Пара	992.290
Алягоас	990.278
Мараньов	853.050
Параїба	785.344
Парана	674.113
С. Катарина	633.562
Рїо Гранде	552.071

Польща більше, як 35 мільйонів зброї резерви.

Наслідник „Пробоя“.

Довідуємося, що небагом почне виходити у Львові щоденник, писаний українськими буквами, з тими самими тенденціями, що небіжчик „Пробій“ ославленого Витовта Демянчука. Подаємо це до відома нашого громадянства. Близьке займемося цим новородком, як появиться він на світ.

Польсько-литовський спір непокоїть Лігу.

Справа польсько-литовська була предметом наради Ліги Народів. Три розв'язки спору запропоновано: 1) викинене ген. Желіговського силою, (але нема відповідної сили). 2) оставлення Вильні Полякам і 3) переведення в Вильні плебісциту.

„Поміч“ для Галичини.

Дня 1. жовтня рада польських міністрів займалася також справою положення у Східній Галичині і негайною для неї помічю

Поміч буде так виглядати:

- 1) Буде скріплена поліція для привернення порядку.
- 2) Буде утворена комісія для контролі політичних доходженнях.
- 3) Східна Галичина дістане 200 мільйонів марок для закупки збіжжя під засів, хліборобських машин, артикулів, як сіль, нафта, опал і т. д.

Для польської частини будуть видані окремі (?) апровізаційні постанови, крім цього будуть узгляднені шкільництво і реактивування лікарень.

Галицькі москвофілі.

„Прикарпатська Русь“ доносить:

„Донесення польських газет, начеби найпредставник за границею др. Дмитро Марков, поїхав до Лондону, щоби протиділати роботі Петрушевича і працювати на користь Врангля, неправдиві. Оскільки нам відомо, др. Марков позостає покищо в Парижі і ділає рівно мірно з Петрушевичем. В Лондоні знаходиться член „галицько-руської“ делегації редактор Гладик і часом був туди завізваний др. Е. Вальницький, який, як соціаліст стоїть далеко від орієнтації в користь Врангля“.

Гривні, карбованці і марки за Збручем.

По відступі большевиків, карбованці на новозаятих частинах українськими військами йдуть на рівні з марками в курсі 1 марка за карбованець. Гривні ще дорожчі. Коли приміром за кілько масла платиться в Проскурові 200 гривень, то ніяк не можна його дістати за 200 марок, а треба значно більше заплатити. Попит на українські карбованці і гривні на проскурівській біржі, як і загалом на Україні тепер великий.

Нота в університетській справі.

Президент Др. Евген Петрушевич переслав до представників коаліційних урядів наступуючу ноту:

Ваша Ексцеленціє! Іменем Української Національної Ради дозволяю собі предложити Вашій Ексцеленції отсе домагання Східної Галичини:

Університет у Львові за часів австрійського володіння польсько-український характер, в тім змислі, що побіч польських існували там українські катедри (з українською науковою мовою). Тоді також — українська молодь мала до нього нічим не обмежений доступ.

раїнські катедри. Одночасно вона заборонила українським студентам доступ до університетських студій у Львові. Від того часу вже два роки під адміністрацією польської окупаційної влади не вільно на львівським університеті українським професорам учити а українській молодіжці учитися.

Щоби не оставляти української молоді без науки „Наукове Товариство ім. Шевченка“ у Львові, трактуване в науковім світі на рівні з академіями наук, організувало у вересні при допомозі кваліфікованих наукових сил (доцентів університету) приватні університетські курси, однак польська окупаційна влада заборонила, щоби вони відбувалися. Так само з кінцем 1919 р. не дозволила вона на улагодження таких самих курсів „Українському Товариству“ популярних університетських викладів ім. Петра Могили, а кінці, відмовила також дозволу українській культурно-церковній інституції „Ставропігійському Братству“ у Львові; польська жандармерія силою не допускала до улагодження першого наукового викладу заповідженого згаданю інституцією.

Таким чином около 2000 українських студентів на своїй національній території не може ні на публичнім університеті у Львові, удержуванім грішми українського народу, ні взагалі — користуватися наукою. Такими мірами польської окупаційної влади утруднено розвиток української культури, спинено приріст української інтелігенції. За те витворюється в краю верста людей, які не могли покінчити свогою образування, позбавлених можности праці, — (Поляки навіть на низшій урядовій місці Українців не приймають) — засуджених на муки і наслідки бездіяльности матеріально не заосмотрених. Це ще більше ускладнює і вже і так не виносимі господарські, соціальні і національні відносини в Східній Галичині.

Отже наближається вже третій рік, в яким українські студенти у Львові малиби бути виключені від університетської науки.

Тим-го прошу Вашу Ексцеленцію видавати відповідні міри, щоби український університетський молодіжці в Східній Галичині вільно було учитися. Прийміть Ваша Ексцеленціє заяву моєї найглибшої пошани.

Льондон 25. вересня 1919.

Евген Петрушевич.

Президент Української Національної Ради Східної Галичини.

Нова філя арештувань і знущань.

Зі східних повітів Східної Галичини, що стільки вже потерпіли протягом світової війни, доходить до нас вісти про нові арештування і знущання над арештованими, що в своїй грозі не уступають сценам з часів найчорнішої царської реакції.

В Борщівщині арештовано 16. жовтня до 70 осіб, з яких 16 відставлено до Львова до Бригідок. Підчас арештування і переслухування в Боршеві, деяких людей в людський і варварський спосіб побито нагайками. Привязувано їх до лавки, кнеблявано уста, на голови накидано коци, щоби не бачили, хто їх бє і так бито до крові. Переслухання відбулися зід проводом п. Стемпальського, який кермував катуванням людей і сам побивав рукою по лиці. При тому арештованим забирали їх приватні речі, як свині, подушки, тощо. Деяких побито двома наворотами й загрожено, що „останеться ім і втретє, коли донесуть кому небудь, що їх бито“.

арештовано і місцевої охрани до 80 осіб, між иншими д-ра Долинського, гром. Скоморовського, Коріня, Дудля і кількох Жидів.

В ТОВСТІМ арештовано гром. Павла Шпикулу, Курилюка, Карабіна, Олексюка і инших.

В БУРАКІВЦЯХ Зиманчука, Джогана.

В СКАЛІ до 30 осіб, які переведено до Чорткова.

Так само багато осіб арештовано по селах. В Товстім місцеве жандармерія побила кількох міліціантів нагайками і по лиці.

Арештованих д-ра Долинського і гром. Павла Шпикулу замкнено в Заліщиках до маленької 2-метрової в'язниці, біля уступового місця і там держано їх через 4 дні, без ніякого харчу, а навіть без краплі води! Шойно 5-го дня перевезено гром. Шпикулу до Чорткова, відтак до Львова, а д-ра Долинського задержано у в'язниці полевого суду в Золочеві.

Найвищий час, щоби в ці справи вглянули відповідні власти, та положили край варварству!

Найновіші вісти.

С. Петлюру мали Поляки інтерувати коло Келець. Отже дістав заслужену платню від своїх сс озників. Сповнида ся польська пословиця „Послуж пану верне...“

Большевики українські мали заняти Гусятин і околицю. Відай Українці, які служать большевикам, за всяку ціну хотять Галичину відбити.

Розбитки армії Врангля мають прибути до Бразилії і занятись тут рільництвом. Навіть в тім згляді переговорювались вже з урядом бразилійським. Позаяк між ними більшість є Українців, можемо сподіватись, що в недовзі побільшить ся українська еміграція у Бразилії.

„Нове Слово“, часопись, яка недавно почала виходити в Берліні, пише в числі з 11. листопада, що Ексц. Митрополит Шептицький зістав іменованій заступником Галицької України на конференцію в Лондоні.

Телеграми про Польщу щось тепер скупі. Се знак, що не дуже то мабуть відрадні відносини панують в Польщі. Тутейші часописи польські від якогось часу дуже розписують ся про богатства Польщі, а між тими богатствами чваняють ся — розумієсь — нафтою та лісами Східної Галичини, гейби Східна Гальчина б, іу Троха за скоро! Через захляльство впа-ла Польща, а еще не навчилась розуму. Если зміцнить ся „Ліга“ і виконає се, що загрозила, Польща мусить спустити з тону. Она вже і так доси банкрот, навіть при-

боргувати. Щось вже зачинає рватись... Се відай кривда людська зачинає боком вилазити. Є надія що й вилізе.

З Бразилії.

Після найновішого обчислення має бути у Бразилії 20,553,509 (двайцять мільйонів, п'ятьсот п'ятьдесят три тисячі і п'ятьсот дев'ять) мешканців.

Населення кожного стану зосібна вносить як слідує:

Мінає Жерайе	5.788,837
С. Павльо	4.823,100
Багія	3.372,901
Пернамбуко	1.975,441
Рію де Жанейро	1.501,963
Сеара	1.436,309
Дієтрикт федеральний	1.130,080
Пара	992,290
Алягоас	990,278
Мараньов	853,050
Параїба	785,344
Парана	674,113
С. Катарина	633,562
Рію Гранде	552,071
Піаї	548,250
Сержіпе	535,094
Гояз	528,879
Еспіріто Санто	479,188
Амазонас	435,448
Матто Гроссо	375,138
Акре	104,436

Календар „Праці“ на рік 1921.

Сей перший календар український у Бразилії, повинен знаходитись у кожній хаті українській. Тож замовляйте його чим скорше на адресу: Redação da «Pracía» Prudentópolis — Paraná — Пізнійше може бути за пізно.

Генеральний страйк у Чернівцях.

У Чернівцях відбувся генеральний страйк усіх робітників який тривав 36 годин. Причиною страйку було видалення двох румунських горожан з границь держави, а саме: Фляша і Соболя, обох замешкалих у Чернівцях. Страйкарі побідили. Влада була примушена відкликати розпорядок.

Польська адміністрація Волині.

Етапові і прифронтові терени на схід від Буга, які творять давній простір цивільного заряду східних земель, одержать нову адміністрацію. Безпосередню управу віддав польський уряд міністри внутрішних справ Скульському.

Веселий кутик.

Учителька розповідає дітям, як то мала муха кусала тьони.

На се мала Орися заклала: «А чому ж той кінь її не кусує?»

ЗЕМЛЯ НА ПРОДАЖ.

На продаж 70 алькерів землі з гервою і пасовиском у місцевості «Potinga» недалеко стайні «Mallet», ціна 50\$ за алькер. Друга земля, 15 алькерів, 2 і пів милі від міста Guarapuava; земля до садження і пасовиско. Ціна 70\$ за алькер. Інтересовані звольте зголоситися на адресу:

Moizes Cordeiro de Andrada Guarapuava або
Baillio Poretz Guarapuava, Hotel Popular.

ПОЗІР! — ПОЗІР!

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

„Casa Sete“ de Taufik Deiab

в Прудентополи випродує свої товари з великим опустом. Мож набути все, що потреба до домашнього вжитку, а що найголовніше, що тано.

Ідть, бо готово пізнійше забракнуть!

Одинокий заклад фотографічний у
Прудентополи.

**Atelier Photographico
Americano.**

✶ Miguel Kus e Max Heckl ✶

Чи Ви вже знаєте? В Прудентополи при
улиці Dr. Affonso Camargo (напротив поль-
ського клубу) мешкає фотограф. Если хо-
чете мати гарну фотографію своєю, своєї
жінки, дітий або і цілої родини, зайдіть до
него, а одержите.

Праця гарна, точна, скоро — ціни умір-
ковані. Рівнож виконує фотографії в ко-
льорах, та після бажання побільшає

Мих. Кусь — Макс Гекль.

Прудентополіс Парана

ДО ХОРИХ ЛЮДИЙ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ШИРОКОЇ БРАЗИЛІ.

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українським
шпитали в Прудентополи, поручає всім терплячим Українцям так
мущинам, як і жінщинам свої успішні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнішим успіхом, ревматизм, всякі недуги жолудкові,
недуги утроби, нирок, гемороїди, недуги шкірні, різні затроєня, недугу падачки і т. д.

Коли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним
довірем, а дістане пораду.

На відповідь залучить поштовою марку.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.

Prudentopolis — Parana.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години
пополудни в українським шпитали. (Безплатно для бідних).

Чи Ви вже були коли у склепі
НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще
в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті
Іраті, недалеко стайні залізничної.

В його склепі знайде кождий Українець найлучший і найдешевший то-
вар. О сім переконаєсь кождий, хто вступить в хату Никити Доняка.

Простора сая повна Secess e Molhados, зелія, ріжнородна фазенда,
товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаю-
чі можуть переночувати, або в баракі, або в саях на горі помешканя. Ті,
що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдволені з его товару.

Купую герву-матте і иньші продукта кольоніяльні.

До кождого потягу висилаєсь власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра
до Прудентополи і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Parana.

Лікар і оператор
Др. МИРОСЛАВ ШЕЛІГОВСКИЙ
Бувший асистент клінік европейських.
CURITYBA, Rua S. Francisco 25.
Лічить після найновійшої системи. — Виконує всякі опе-
рації хірургічні.
Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить
лучами „Roentgena“. Посідає власну лабораторію до бадань хемічних і мі-
кроскопових, та всяких иньших бадань крови в слабостях внутренних.
Порада листовно і устно. — Мож розмовитись по українськи.
CURITYBA — Rua S. Francisco № 25. — Parana — Brazil.

Кравчарня „УКРАЇНА“
Василя Магеровского

Виготовляє всякі убраня від найдо-
розших до найдешевших: плащі, наміт-
ки, маринарки, сподні — взагалі все,
що входить в обем кравецтва.

Всякі роботи виконує скоро, совісно —
після міри, крою і моди.

Ціни найприступнійші.

Українці! Попирайте завсїгда лиш
своїх!

ALFAIATARIA „UCRAINA“
de

Basilio Magerovskyi

Parandua Sta. Catharina

Оселя Гважувіра — Парана
Бразилія.

Найбільший склеп український.
ІВАНА ШЕРЕМЕТИ.

Поручаєсь всім Українцям склеп
свідомого Українця, в котрім най-
дуть ся товари споживчі, зняряди до
домашнього вжитку. Хто що потрібує
а певно що не пожалуєте, коли спов-
нить обовязок народний:

СВІЙ ДО СВОГО.

Купуєсь збіже і всякі продукта
кольоніяльні.

ANTONIO REBOUCAS PARANA
Riosinho

CASA DO POVO

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстар-
ших склепів у цілім муніци-
пію Іраті

Продаю товари ріжнородні — яких
справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕ-
ЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і
усе, що потрібне до ужитку домаш-
нього і ріжничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву.
На складі КАВА — ЦУКОР — усі
споживчі товари. Капельюхи — стрільні
артикули — окраси зі золота як брошки,
перстені, лантушки до годинників і т. д.
Чого Вам треба — купите і будете
вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças Parana

Український склеп
ХРУНЯ І БРАТА.
в кольонії Вера Гварані.

Продаємо ріжнородні продукта по най-
тійшій ціні.

Купуємо усякі продукта кольоніяльні,
як герву-матте, обручі з тімбо, кору з
брамомуні, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жов-
тий, сіль мілка і груба, ріж, капелюхи сук-
нянні і солом'янні, і т. д.

Chrun & Irmão

Vera Guarany — Paulo Montim, Parana.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродує ріжнородні продукта
по найтаньшій ціні. Купує уся-
кі продукта кольоніяльні, а
найцікавіше, що платить до-
росше як другі склепарі.
ПП З КОЛЬОНІИ

В. КУН І СИН

ІПІРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій склеп при фа-

Чи Ви вже оулюжились у склепі Никити Доняка у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стациі залізничої.

В його склепі знайде кождий Українець найлучший і найдешевший то вар. О сїм переконаєсь кождий, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора саля повна Seccos e Molhados, зелїзя, рїжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприсутнійшій. Переїзджаючі можуть переночувати, або в бараку, або в салях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і иньші продукта кольонїяльні.

До кождого потягу висилаєсь власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра до Прудентополя і кодьовї Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

CAIXA
POSTAL
246.

MARCA REGISTRADA

BEBAM AS CERVEJAS
DA
ATLANTICA

Atlantica

Luzitana

Curitiba

Porter

TELEPHONE 454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ — ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А.
(ул. Ігвассу — Куритиба) ???

ПИВА:
ясні:

Атлянтика
Люзитана
Гамбург
Куритибана
Паранаенсе

темні:

Мюнхен
Кульмбах
Демократа
Портер

НАПИТКИ:

Атлянта
Більц

Вода Столова
Женжібре

ГАЗОЗИ з:

Цитрини
Абакаші
Черешень
Малин
Помараньч
Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни!

Роздаємо насїне ячменю за контрактом або продаємо вибіране насїне ячменю!

Сухі дріжджи Атлянтки є найлучші і економічні.

Екстракт з солоду, се найлучше лікарство проти кашлю і відновляючий сили.

Продаємо рїжнородні продукта по найтаньшій ціні.

Купуємо усякі продукта кольонїяльні, як герву-матте, обручі з тїмбо, кору з брамомунї, віск, масло кури, і т. д.

На складі єсть кава, цукор білий і жовтий, сїль мїлка і груба, рїжк, капелюхи сукнянні і соломянні, і т. д.

Chrun & Irmão

Vera Guarany — Paulo Fontim, Paraná.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает рїжнородні продукта по найтаньшій ціні. Купує усякі продукта кольонїяльні, а найцікавше, що платить доросше як другі склепарі.

ПП. З КОЛЬОНІИ

прошу прийти у мій склеп і спробувати, чи те, що кажу, правду кажу? Я сьвідомий, що переконаєтесь, що кажу правду!

João Moisa

Marechal Mallet Paraná

В АНТОНИО РЕБОУСА
Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципїю Іраті

Продаю товари рїжнородні — яких справді хто забачає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужиткоу домашнього і рільничого.

Напитки рїжнородні. Скуповую герву. На складі КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перстені, ланцуски до годїяниав і т. д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odrecky

Antonio Rebouças Paraná

В. КУН І СИН

ІПІРАНГА ГВАЖУВІРА ПАРАНА

Поручаю мій склеп при фабриці КАП ФЛЯШКОВИХ, купую всякі продукта краєві, продаж гуртовна і деталїчна.

W. KUHN & FILHO

Guajuvira Paraná

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

Одрецький — Козакевич

В

ІРАТІ

ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям з Іраті, як і з подальших околиць, наш склеп, який є завжди заосмотрений у найрїжнорїжнійшій товари так краєві, як і заграничні, найлучшої якості. Великий вибір рїжнородних матерїй, коців, капелюхів, вовняних пал, хусток, білого полотна, черевики з фабрики Фаворита, осотові вовнянні убраня і многі иньші товари галентарїйні.

НАЧИНЄ КУХОНЄ — ЗЕЛІЗО.

Має завжди на складі велику скількість: МУКИ пшеничної житної і кукурудзяної, ЦУКОР жовтий і білий. Каву в зернятах і мелена, СІЛЬ НАФТА, ОЛІЙ, рїжнородні ФАРБИ, КОНСЕРВИ, ГОРІВКА з Моретес, напитки краєві і заграничні.

Скуповуємо герву — віск і мід для ПП. Каросників є портера, сїчки і кукурудзи не брак.

Продаж деталїчна і гуртовна для прибувших залїзницею нічлїг.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА.

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

На услуги Шановної Публики. Телеграфїчна адреса: „Kozak“ Iraty.

Українська печатня в Прудентополю.